

Länsstyrelsen
Västerbottens län

Bilaga 2. till "Beslut om naturreservat för Stor-Bränntjärnmyran".

SKÖTSELPLAN

Datum
2008-09-02

Beteckning
511-12873-2006

1(9)

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET STOR-BRÄNNTJÄRNMYRAN I UMEÅ OCH VINDELNS KOMMUNER

Foto: Per Nihlén/Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Västerbottens län
Storgatan 71B
901 86 Umeå
Växel: 090-10 70 00

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet med Stor-Bränntjärnmyrans naturreservat är att återställa och bevara de värdefulla naturmiljöerna i gynnsamt tillstånd. Naturmiljöerna utgörs av en mosaik av barnaturskogar som delvis är brandpräglade och boreala våtmarker som i vissa delar är hydrologiskt förändrade. Syftet nås genom att naturliga processer tillåts fortgå ostört, genom naturvårdsbränning och genom återställning av hydrologin. Naturskogsstrukturer som skiktning, gamla grova träd och död ved ska förekomma i gynnsam omfattning. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna uppleva områdets typiska naturmiljöer och arter. Utöver friluftsliv, ska reservatet även kunna utnyttjas för naturstudier, undervisning och forskning.

2. Beskrivning av naturreservatet

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Stor-Bränntjärnmyran
Nummer	2402193
Reg-DOS-id:	2014091
Natura 2000, områdeskod:	-
Kommun	Umeå, Vindeln
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Stor-Bränntjärnmyran ligger ca 15 km O Vindeln, ekokarta 21K 5-6b mittkoordinat: 7129100, 1706700 (RT90, 2,5 gonV)
Naturgeografisk region	30 a, Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden
Värdetrakt	Nr 15. Stor-Bränntjärnmyran-Hålvattsmyran, gran
Bränningstrakt	Stor-Bränntjärnmyran-Hålvattsmyran, gran
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1.
Markägare/Ägarkategori	Staten genom Naturvårdsfonden
Fastighet	Fastighetsbildning pågår
Förvaltare	Länsstyrelsen
Totalareal	293 hektar
Skyddad areal produktiv skog	154 hektar

2.2 Naturtyper

Naturtypsindelning ¹	Areal (ha)
Tallskog - ristyp (2.1.1.4)	9
Barrblandskog - ristyp (2.1.1.4 och 2.1.2.1)	29
Granskog - blåbärsristyp (2.1.2.1)	101
-sumpgranskog av ris/fräkentyp (2.1.2.3 och 2.1.2.3.a)	11
Björkskog - ristyp (2.2.1.5)	3
- sumpbjörkskog av ristyp	6
Våtmarker - tallmosse av ristyp (3.1.1.3))	19
- mossevegetation med övergång till fattigkärr(3.1.1.3 – 3.2.3.1)	89

- gran-björkkärr av fattig vitmosstyp	6
- fattigkärr av starr-vitmosstyp (3.2.4.1)	20

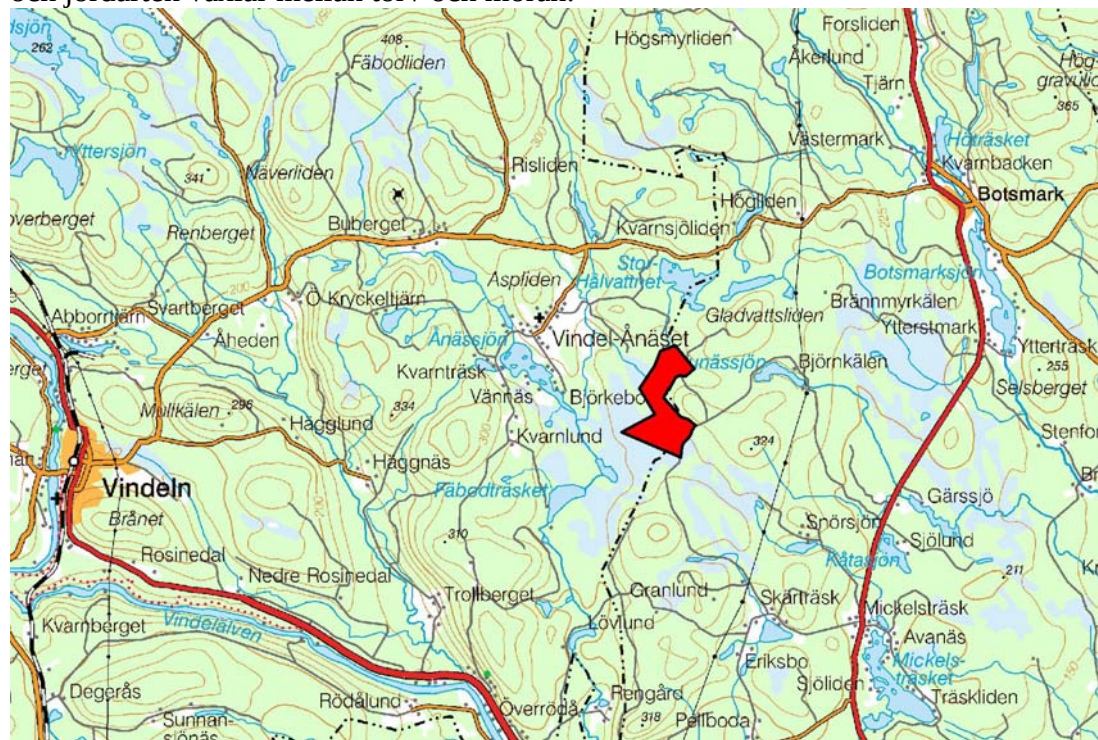
¹Naturtypsindelning enligt *Vegetationstyper i Norden*, 1994. (se bilaga 1)

Naturtypsindelning ²	Areal (ha)
Skog	
Västlig taiga(9010)	156
Övrig skogsmark (9900)	3
Våtmark	
Skogsklädd myr (91D0)	41
Öppna svagt, välvda mossar, fattiga till inter- mediära kärr och gungflyn (7140)	67
Övrig myr (7926)	26

² Naturtypsindelning enligt basinventering av skyddad natur, rådet's direktiv 92/43 EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (se bilaga 2).

2.3 Beskrivning av reservatet

Reservatet ligger på gränsen mellan Umeå och Vindelns kommuner, cirka 15 km öster om Vindeln och tre km öster om byn Vindel-Ånäset. Höjden över havet varierar mellan 230 och 260 meter. Landskapet är flackt och myrrikt och drygt hälften av reservatets yta utgörs av skog. Skogsmarken är belägen på större och mindre myrholmar i ett mosaikartat landskap. Myrarna är till största delen hydrologiskt intakta men i sydväst finns kraftiga dikningsingrepp. Ett antal mindre bäckar rinner genom området, varav Hålvattsbäcken och Krokbäcken är de två mest framträdande. Mitt i området ligger den lilla myrtjärnen Bränntjärnen. Områdets geologiska underlag bjuder inga överraskningar, det är gråvacka, delvis omvandlad till gnejs, vilket är vanligt i regionen. Reservatet ligger precis vid eller under gränsen för högsta kustlinjen (HK) och jordarten växlar mellan torv och morän.

Översiktskarta, Stor-Bränntjärnmyrans naturreservat, Umeå och Vindelns kommuner.

Skogen i reservatet består till stor del av mycket fin, äldre grannaturskog som innehåller allmänt med rikt lavbehängda 150 - 200 åriga granar. Det finns också ett varierande inslag av tallöverståndare på 200 - 250 år. Många av bestånden är välskiktade och saknar i stort sett spår av modernt skogsbruk medan gamla avverkningstubbar kan ses på många håll. Löv förekommer främst i form av björk med ett mindre inslag av gamla aspar och sälgar. Det finns ett björkdominerat bestånd i den södra delen samt även ett betydande parti med björksumpskog i nordväst. Det förekommer avsnitt i reservatets sydöstra del där skogen är yngre, omkring 100 år. I sydväst finns skogsholmar med mager myrlänt mark med gles, senvuxen skog som hyser ett stort antal gamla träd. Död ved förekommer allmänt, dels som torrträd och dels som lågor i olika dimensioner och nedbrytningsgrader, främst av gran och björk. Det finns några riktiga ansamlingar där det är särskilt rikligt med död ved, bl a i norr och sydväst. Brandspår är relativt sparsamt förekommande men finns över hela reservatet, även på myrholmarna, högst frekvens av spår uppvisar den sydöstra delen.

Markvegetationen i skogen består till övervägande del av blåbärsristyper på frisk, blockfattig mark, med inslag av fattigris, starr, skvattram och fräken i fuktigare partier. Längs bäckarna noterades bl a flädervänderot, kråklöver, kabbeleka stenbär, älgört, mossviol samt ek- och hultbräken.

Myrarna i reservatet består till största delen av öppna eller glest trädbevuxna mossar med övergång mot fattiga starrkärr av fastmattetyp. Bitvis tättnar trädskiktet som helt domineras av tall så mycket att myrtypen är att beteckna som tallmosse som växlar till fattiga tallkärr av ristyp. Vegetationen i mossedelarna domineras av tuvull och ris av ljung, kråkbär, dvärgbjörk och odon. I de öppna, fattiga kärren dominerar trådstarr och flaskstarr. Myrarna är huvudsakligen opåverkade av dikning men längst i söder och i sydväst är hydrologin kraftigt påverkad av ett dikessystem.

Följande noteringar av ovanliga och intressanta arter har gjorts i området (inom parentes anges hotkategori i rödlistan från 2005, NT står för missgynnad, VU står för sårbar, EN står för starkt hotad): grenlav (VU), liten sotlav (VU), trådbrosklav (EN), trädbasdynlav, violettgrå tagellav (NT), lunglav (NT), bårdlav, stuplav, luddlav, skinnlav, vitgrynig nållav, liten spiklav, kolflarnlav, rynkskinn (NT), doftskinn (NT), rosenticka (NT), harticka (NT), gränsticka (NT), gammelgransskål (NT), koralltaggsvamp (NT), ullticka, kötticka, timmerticka, sotticka, spindelblomster, färska gnag av bronsbjon, stenfalk, sparvhök, järpe, tjäder, spillkråka, ljungpipare (häckning), grönbena, videsparv samt rikliga spår och observation av tretåig hackspett (VU).

Det förekommer spridda spår av mänsklig aktivitet i reservatet, läget för dessa platser framgår av bilaga 4. I den norra delen finns en gammal kojruin vid Hålvattsbäcken, sannolikt en kolarkoja eller motsvarande. I den västra kanten mitt på står en förfallen, liten jaktkoja på den f d enskilt ägda marken. Vidare syns rester av en slätterlada vid Bräntjärnsbergmyran. På moränryggen längst i söder ligger en tjärdal och i Krokmyrbäcken finns rester av en gammal damm. Det finns en gammal byastig som löper genom nästan hela reservatet från söder till norr, den har i modern tid ledmarkerats med två prickar, stigen är tydlig utom på några få ställen. Dessutom berörs reservatet av en skoterled.

3. Skötselområden för naturvärden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i 4 skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i området samt de åtgärder som ska genomföras inom respektive skötselområde (bilaga 3). För varje skötselområde redovisas ett antal mätbara bevarandemål. Bevarandetillståndet anses gynnsamt när dessa mål är uppnådda.

3.1 Skötselområde 1, skog med fri utveckling, areal 124 ha

Skötselområdet består i huvudsak av granskog, samt mindre arealer med talldominerade skogar i myrholmarnas ytterkanter och på några mindre isolerade myrholmar. Skogarna utgörs redan i dag av olikåldriga bestånd med ett allmänt inslag av död ved och gamla träd. Trots grandominansen finns gamla spår av bränder. Sannolikt har den tidigare brandpräglade skogen skattats hårt på tjärved och andra sortiment varefter den lämnats åt sitt öde. Graninväxningen har nu gått så långt och skogen har sådana kvaliteter, med död ved och hänglavsrikedom, att den bör lämnas för fortsatt fri utveckling. Huvuddelen av skötselområdets skogar ligger på frisk mark, men vissa arealer utgörs även av sumpskogar. Hela skötselområdet ska lämnas för fri utveckling, vilket innebär att utvecklingen ska präglas av naturliga processer så som trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Det innefattar även spontan brand som bör tillåtas brinna så långt möjligt inom reservatet utifrån säkerhetsmässiga aspekter.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen naturskog uppgår till 124 ha.
- volymen död ved uppgår till minst 20 % av det totala virkesförrådet levande och döda träd.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

3.2 Skötselområde 2, skog med naturvårdsbränning - areal 35 ha

Skötselområdet består av äldre barrblandskog. Bestånden växlar från närmast talldominerade delar till mer grandominerade partier, som dock har berörts av tidigare bränder. Marken är till största delen frisk och i fältskiktet syns en blandning av lingon och blåbär. Det ingår ett par fuktigare stråk inom skötselområdet. Dessa bör kunna nyttjas som naturliga brandgränser vid en mer detaljerad planering. Skötseln ska vara naturvårdsbränning för hela arealen. Reservatet ligger inom prioriterat område i länets bränningsstrategi.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen brandpräglad naturskog uppgår till 35 ha
- naturvårdsbränning berör hela området minst vart 100:e år
- volymen död ved uppgår till minst 20 % av det totala virkesförrådet levande och döda träd
- efter brand sker förnygring med i genomsnitt minst 1000 utvecklingsbara talar och/eller lövträd/ha

Skötselåtgärder

Naturvårdsbränning skall utföras inom skötselområdet. Förslagsvis kan skötselområde brännas i minst två omgångar. Uppdelningen föreslås för att sprida åtgärderna i tid vilket sträcker ut nyttan av området för brandgynnade arter. En exakt avgränsning för enskilda naturvårdsbränningar tas fram i samband med den detaljplan som görs strax innan bränningen (brandplanen). De utvalda delarna bör brännas med ett för området naturligt intervall, vilket är 50-100 år. Bestånden är som regel oskötta i sen tid och kan eventuellt behöva vissa ingrepp, i form av utglesande huggningar, som gör att de torkar upp tillräckligt för att möjliggöra en bränning. Ovan beskrivna åtgärder kommer att infogas i en övergripande planering för naturvårdsbränning i länets samtliga naturreservat. Det innebär att en prioritering kommer att ske inom tillgängliga resurser, där föreslagna skötselåtgärder kommer att vägas mot liknande åtgärder i andra naturreservat. Någon tidpunkt för genomförande föreskrivs därför inte i skötselplanen.

3.3 Skötselområde 3 våtmarker med fri utveckling, areal 108 ha

Området består av ett stort myrkomplex som domineras av mossar och fattiga kärr, det finns även element som blöta strängblandmyrar samt en liten myrtjärn (bilaga 3, delområde 3). Merparten av skötselområdets våtmarker är hydrologiskt helt intakta. Undantaget utgörs möjligen av Nedre Krokmyran i reservatets östra del som tidigare påverkats av en äldre dammkonstruktion i Krokmyrbäcken. Skötselområdets myrar ska utvecklas fritt utifrån naturliga hydrologiska processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen våtmarker uppgår till 108 ha, varav trädbevuxna våtmarker utgör 24 ha.
- volymen död ved på de trädbevuxna våtmarkerna uppgår till minst 20 % av det totala virkesförrådet levande och döda träd.
- Hela arealen har en ostörd hydrologi

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

3.4 Skötselområde 4 våtmarker som ska restaureras med igenläggning av diken, areal 26 ha

Området består av de våtmarker som omger diken i reservatets södra del (bilaga 3, delområde 4). Skötselområdets våtmarker ska restaureras genom att diken fylls igen helt eller delvis på strategiskt utvalda platser. Den samlade längden på befintliga diken inom reservatet är drygt 3 700 meter. Eventuellt kan mark, uppströms diken, utanför reservatet påverkas av åtgärden. Av det skälet bör man tillåta möjligheten att ha kvar ett genomgående dike som mynnar i Långbäcken söder om reservatsgränsen. Efter igenläggningen av diken ska området lämnas till fri utvecklingen. Åtgärden som utförs för att återställa en naturlig hydrologi i det skyddade området är prioriterad enligt den regionala våtmarksstrategin. De ska dock vägas mot restaurerings- och skötselåtgärder i samtliga reservat.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen våtmark uppgår till 26 ha
- området har en återställd hydrologi att jämföra med ostörd hydrologi

Skötselåtgärder

Igenläggning av diken. Åtgärden ska i första hand utföras längs hela dikeslängden (ca 3 700 meter), eller i andra hand på strategiska platser. Åtgärden tidsätts inte eftersom det ska göras en prioritering av samtliga restaureringsåtgärder inom tillgängliga resurser.

4. Skötselområden för kulturmiljövården med mål och åtgärder

Hela reservatet redovisas som ett skötselområde med avseende på kulturhistoriska lämningar (bilaga 4).

4.1 Reservatet bär spridda spår av mänsklig närvaro. I den norra delen finns en gammal kojruin vid Hålvattsbäcken, sannolikt en kolarkoja eller motsvarande. I den västra kanten mitt på står en förfallen, liten jaktkoja på den f d enskilt ägda marken. Vidare syns rester av en slätterlada vid Bräntjärnsbergmyran. På moränryggen längst i söder ligger en tjärdal. I Krokmyrbäcken finns rester av en gammal damm. Därtill löper en gammal byastig genom större delen av reservatet från söder till norr och vidare mot Vindel-Ånäset. Stigen är tydlig utom på några få ställen och dessutom ledmarkerad, med två prickar, i relativt modern tid. Till stigen hör ett par enkla men funktionella broar. Geografiskt läge för samtliga företeelser framgår av bilaga 4

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- tjärdalens form är väl synlig och saknar betydande träd- och buskvegetation

Skötselåtgärder

- Rövning av träd och buskar i och kring tjärdalen vid behov

5. Skötselområden för friluftsvården med mål och åtgärder

Hela reservatet redovisas som ett skötselområde med avseende på friluftsliv och anläggningar (bilaga 4). Besöksfrekvensen till Stor-Bräntjärnmyran bedöms bli måttlig.

5.1 Skötselområde för Friluftsliv och anläggningar

Det övergripande målet för friluftslivet är att området ska nyttjas utifrån dess naturgivna förutsättningar. Den äldre stig som nämndes under kulturmiljövården uppvisar ett bra utsnitt av reservatet, sträckningen framgår av bilaga 4. Stigen kan med relativt små medel istandsättas, dock bör cirka 300 meter av stigen spängas där den passerar öppen myr vid Bräntjärnen. Det finns även en tvärgående stig som är markerad i bilaga 4, den delen är f n inte aktuell för upprustning. Men det skulle i framtiden kunna övervägas att utveckla den stigen med en rundslinga i den norra delen för att fånga in hela området. En skoterled passerar genom reservatet. Det finns bra möjlig-

heter att enkelt ordna parkeringsplats och reservatsentré i anslutning till skoterleden samt i nära anslutning till stigens början. Utöver entréskylten visas tre lämpliga platser för mindre informationsskyltar, se bilaga 4.

Mål

- Det ska finnas en tydlig entré till reservatet med P-plats och skyltning.
- Det ska finnas två väl underhållna informationsskyltar med lägesbeskrivning av skyltens plats i förhållande till reservatet, en beskrivning av naturmiljöerna, föreskrifter för allmänheten samt en karta över reservatet.
- Det ska finnas en väl markerad stig genom reservatet, enligt bilaga 4

Skötselåtgärder

- Montering av informationsskyltar.
- Iordningsställande av P-plats.
- Istandsättning och märkning av stigen.

6. Övriga anläggningar

Inga övriga anläggningar finns inom reservatet.

7. Nyttjanderätter

Jakt och fiske får bedrivas av jakt- och fiskerättsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med reservatsföreskrifterna.

8. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

9. Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet
Naturvårdsbränning	Skötselområde 2	2
Igenläggning av diken	Skötselområde 4	2
Röjning av tjärdal	Se bilaga 4	2
Istandsättning och märkning av stig	Se bilaga 4	2
Montering av informationsskyltar	Se bilaga 4	1

10. Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Uppföljningen ska ske varje år. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras.

Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden och enligt den indelning i naturtyper för basinventering av skyddad natur som presenteras på kartan i bilaga 2.

Kartbilagor:

1. Naturtypsindelning enligt Vegetationstyper i Norden
2. Naturtypsindelning enligt basinventering av skyddad natur
3. Skötselområden för naturvärden
4. Karta över infoskyltarnas läge, anläggningar för friluftsliv samt kulturhistoriska spår.